

TƏDRİSDƏ INFORMASIYA TEXNOLOGİYALARINDAN İSTİFADƏ

ELÇİN NAĞI OĞLU TAĞIYEV

Mingəçevir Dövlət Universiteti
rovshangumbataliev@rambler.ru

Açar sözlər: Təhsil prosesi, informasiya.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 24 oktyabr tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası”nda qeyd edildiyi kimi təhsilin inkişafında mühüm irəliləyişlərə nail olmuş ölkələrin təcrübəsi göstərir ki, informasiya-kommunikasiya texnologiyalarına əsaslanan, yaradıcı düşüncəni inkişaf etdirən və təhsilalanın fərdi xüsusiyyətlərini nəzərə alan müasir, fəal-interaktiv təlim metodları daha yüksək nəticələr verir. Həmin məqsədlə, davamlı olaraq mütərəqqi tədris metodlarının yaradılması və müəllimlərin səriştəsinin artırılması təhsil siyasətində mühüm yer tutur.

Elmi-texniki tərəqqinin sürətlənməsi ali məktəbdə təhsil prosesində tələbələr tərəfindən mənimsənilməli olan biliklərin həcmnin artmasına, təhsilin məqsəd və məzmununun daha dinamik olmasına gətirib çıxarır və təlimin adekvat metodlarını və müvafiq təşkil formalarını tələb edir. Müasir cəmiyyətin bütün sahələrinə nüfuz edən informatlaşma prosesi bir neçə prioritet istiqaməti əhatə edir ki, onlardan biri kimi şərtsiz olaraq təhsilin informatlaşmasını qeyd etmək olar. İnformasiya texnologiyaları onlardan səmərəli istifadə etdikdə riyaziyyatın tədrisində yenilik elementləri gətirməyə, onun tədrisinin səmərəliliyini yüksəltməyə, şagirdlərin marağının artmasına səbəb olmaqla, müəllimin məşğələlərə hazırlaşması işini yüngülləşdirən əlverişli alətdir. Yeni təlim texnologiyaları təlim prosesini oyun elementləri ilə cəlbedici prosesə çevirməyə, şagirdlərin tədqiqatçılıq verdişlərinin inkişafına təsir göstərir. Təlim məşğələlərinin informasiya texnologiyalarından istifadə etməklə keçirilməsi təhsilalanların yaddaşını məşq etdirir və fəallaşdırır, müşahidəçiliyin, dərk etmə qabiliyyətinin inkişafını və diqqətin cəmlənməsini təmin edir, onları verilən informasiyanı daha dəqiq qiymətləndirməyə yönəldir. Müasir videotexnikanın müxtəlif vasitələrinin-rəngin, qrafikanın, səsənin tətbiqi müxtəlif situasiyaları modelləşdirməyə imkan verir. Bu təhsilalanların təlim prosesinə motivasiyasının gücləndirir, riyaziyyat tədrisinin səmərəliliyinin yüksəlməsinə səbəb olur. Kompüter təhsilalanların kompüterlə fəal dialoqu, informasiyanın rəngarəngliyi və nəzərəçarpanlığı (mətn, səs, video, rəng), təlimin müvəffəqiyyətə istiqamətlənməsi yolu (zəruri köməyə istinadən istənilən çalışmanın həllinin sona çatdırılması), oyun fonunda insanın maşınla ünsiyyətinin (təhsilalana qarşı kompüterin təmkinlilik, sakitlik və “dostluq” münasibəti şəraitində) istifadəsi əsasında təlim motivasiyasının gücləndirilməsinə imkan verir.

İKT-dən istifadə üçün şərtlərin seçilməsində

- öyrənilən mövzuya uyğun proqramların mövcudluğu;

- kompüterlə təchiz olunmuş yerlərin sayı;
- təhsilalanların kompüterdən istifadə ilə işə hazır olması;
- sinifdən xaric şəraitdə təhsilalanların kompüter texnologiyasından istifadə

imkanları nəzərə alınmalıdır.

İnformasiya texnologiyalarının təhsil sahəsində istifadəsi ənənəvi pedaqogika çərçivəsində çətin həyata keçirilən bir çox didaktik məqsədləri səmərəli həll etməyə imkan verir. İnformasiya texnologiyaları pedaqoji informasiyanın işlənməsi və təhlili aləti kimi təlim - idraki fəaliyyətin təşkilində, təlim bacarıqlarının formalaşmasında və bütünlükdə təlim-tərbiyə prosesinin təşkilində, onun gedişinə nəzarətdə və təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsində səmərəli vasitə ola bilər. Burada da əsasən orta məktəbdə riyazi fənlərin tədrisinin kompüterlə dəstəklənməsi problemlərinin tədqiqi üstünlük təşkil edir. Bundan əlavə, kompüterli təlim təlim prosesinin bütün komponentlərinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərir. Kompüterin təlimin məzmununa əhəmiyyətli dərəcədə təsiri onunla ifadə olunur ki, əvvəllər yüksək ixtisaslı mütəxəssislərin imkanı daxilində hesab edilən bir çox məsələlər indi təhsilalanlar üçün əlcatan olmuşdur. Bu kompüterin təlimin məzmununun əyani təsvir edilməsi imkanları, təhsilalanlara lazım olan iri həcmli informasiyalara, o cümlədən həll edilən çalışmaya aid informasiyalara çıxışın təmin olunması ilə şərtlənir.

Ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası. B., "Təhsil" jurnalı, 2013,